Puolustusministeriö Neuvostoraportti EU/19/2024-PLM-6

Tikkanen Annina 6.6.2024

Raportti ulkoasiainneuvosto puolustusministerikokoonpanossa ja Euroopan puolustusviraston ministerijohtokunta 28.5.2024

Kokous

Ulkoasianneuvosto (puolustus) ja Euroopan puolustusviraston ministerijohtokunta 28.5.2024

EU:n puolustusministerit kokoontuivat Euroopan puolustusviraston (EDA) johtokunnan kokoukseen ministerikokoonpanossa 28.5.2024. Ministerit hyväksyivät EDA:n pitkän aikavälin arvion (EDA Long Term Review) sekä antoivat ohjausta puolustuksen vuosittaisen arvion (Coordinated Annual Review on Defence, CARD) ja suorituskykyjen kehittämissuunni-telman (Capability Development Plan, CDP) pohjalta arvioituihin yhteistyömahdollisuuksiin EU-tasolla.

Puolustusviraston johtokunnan kokouksen jälkeen ulkoasiainneuvosto kokoontui puolustusministerikokoonpanossa. Agendalla olivat EU:n tuki Ukrainalle, puolustusvalmius sekä ajankohtaiset aiheet, kuten sotilaallinen kriisinhallinta. Ulkoasiainneuvostossa Suomea edusti puolustusministeri Antti Häkkänen. Työistunto EU:n sotilaallisesta tuesta Ukrainalle pidettiin kahdessa osassa, jossa ensiksi käytiin keskustelu jäsenmaiden kesken, ja sen jälkeen yhteiskeskustelu Ukrainan puolustusministeri Umerovin ja Naton pääsihteeri Stoltenbergin kanssa.

Ukrainan puolustusministeri Umerov osallistui videoyhteydellä ja Naton pääsihteeri oli mukana keskustelussa salissa. Viesti molempien puheenvuoroissa oli selkeä: lisää tukea on saatava ja kattavasta tuesta huolimatta tilanne taistelukentällä on vakava. EU:n jäsenmaat asettivat Unkarille painetta sen blokkauksesta koskien Euroopan rauhanrahasto -päätöksiä.

Monet jäsenmaat kertoivat suunnitelmistaan ja totesivat, että EU:n puolustusteollisuuden kapasiteetin kasvattaminen tukee näitä. Käytiin keskustelua EU:n ja Naton tukitoimien vahvemmasta koordinaatiosta. Koko läntisen yhteisön tulee tehdä enemmän ja tässä koordinaation tulee olla saumatonta.

Euroopan puolustusviraston johtokunta puolustusministerikokoonpanossa 28.5.2024

EU:n puolustusministerit kokoontuivat Euroopan puolustusviraston (EDA) johtokunnan kokoukseen ministerikokoonpanossa 28.5.2024. Ministerit hyväksyivät EDA:n pitkän aikavälin arvion (EDA Long Term Review) sekä antoivat ohjausta puolustuksen vuosittaisen arvion (Coordinated Annual Review on Defence, CARD) ja suorituskykyjen kehittämissuunnitelman (Capability Development Plan, CDP) pohjalta arvioituihin yhteistyömahdollisuuksiin EU-tasolla.

EUH/HRVP Borrell toi esiin EDA johtoisesti tehdyt 155mm yhteishankinnat. Ensimmäiset toimitukset toimitettu, ja määrät useissa tuhansissa. Esiteltiin lyhyesti EDA Long Term Review 2024 ja uudet päätehtävät. Esiteltiin CDP Ja CARD pohjalta arvioidut alustavat yhteistyömahdollisuudet, joiden kriteereinä kiireellisyys, relevanssi EU:lle ja Natolle sekä Euroopan puolustusteolliselle ja teknologiselle pohjalle (EDTIB).

EDA/Sedivy esitteli CARD ja CDP pohjalta arvioituja yhtistyömahdollisuuksia, jotka perustuvat alustaviin arvioihin joita kerätty CARD prosessista liittyen JV investointisuunnitelmiin ja suorituskykytarpeisiin. Esiteltiin lyhyen- sekä keskipitkän ja pitkänaikavälin yhteistyömahdollisuuksiin. Lyhyen aikavälin tunnistetut mahdollisuudet perustuvat pitkälti oppeihin Ukrainasta sekä kiireellisimpiin tarpeisiin. Keskipitkän ja pitkänaikavälin mahdollisuudet ovat usein laajoja strategisia mahdollistajia, joita JV vaikea kehittää tai hankkia yksin. Kesäkuussa julkaistaan CARD yhdistetty analyysi ja marraskuussa 2024 lopullinen raportti.

EUMC/Brieger toi esiin sotilaallisen neuvon ja piti EDA alustavaa arviota hyvänä pohjana jatkokeskusteluille. Toi myös esiin, että puolustusvoimien komentajat ovat loppukäyttäjiä ja puolustusvoimien tarpeiden tulee olla pääasiallinen ajuri, myös teollisuuspolitiikassa. Tulee myös varmistaa, että uudet yhteistyömahdollisuudet ottavat huomioon jo käynnissä olevat projektit.

KOM/Breton korosti puheenvuorossaan, että EDA ja KOM toimivat jatkossakin omien vastuualueidensa puitteissa. EDA on tärkeä yhteistyöfoorumi, jonka kanssa KOM tekee mielellään yhteistyötä.

Jäsenmaiden puheenvuoroissa toistuivat samat elementit tyytyväisyydestä EDA:n pitkän aikavälin arvion kehittymiseen ja suorituskykyprioriteetteihin. Tämä on vasta alku, jonka päälle rakennetaan. Konkreettisia yhteistyöehdotuksia suorituskykyjen osalta ei noussut esiin. Muutama jäsenmaa korosti EDA:n roolia puolustuksen ykkösfoorumina EU:ssa. EDA:n ydintehtävistä erityisesti uusi ydintehtävä neljä yhteishankinnoista sai kiitosta. Moni maa ilmaisi jälleen tukensa EDA:n ja Naton välisen yhteistyön vahvistamiselle. Suomen puheenvuorossa kiitettiin EDA:n LTR-prosessia ja korostettiin Suomelle tärkeitä yhteistyöalueita.

EUH/HRVP Borrell totesi lopuksi EDA LTR saaneen vahvan tuen ja poliittisen hyväksynnän. Odottaa, että EDA näyttelee jatkossa vahvempaa roolia, ja tukee UA kaikin keinoin. UA on prioriteetti. Tärkeää myös, että EDA on mukana Euroopan puolustusteollisen strategian (EDIS) toimeenpanossa ja tukee JV projektiyhteistyössä.

Ulkoasiainneuvosto puolustusministerikokoonpanossa 28.5.2024

Puolustusviraston johtokunnan kokouksen jälkeen ulkoasiainneuvosto kokoontui puolustusministerikokoonpanossa. Agendalla olivat EU:n tuki Ukrainalle, puolustusvalmius sekä ajankohtaiset aiheet, kuten sotilaallinen kriisinhallinta.

EU:n sotilaallinen tuki Ukrainalle

Työistunto EU:n sotilaallisesta tuesta Ukrainalle pidettiin kahdessa osassa. Ensiksi käytiin keskustelu EU-jäsenmaiden kesken, jonka jälkeen kokoukseen osallistui **Naton pääsihteeri Stoltenberg ja Ukrainan puolustusministeri Umerov** videoyhteydellä. **Ministeri Umerov** vetosi voimakkaasti sotilaallisen tuen puolesta. Umerovin yhteyden katkaisemisen jälkeen Naton pääsihteeri Stoltenberg vetosi voimakkaasti sen puolesta, että EU, jäsenmaat, Nato ja Nato-liittolaiset lisäisivät sotilaallista tukeaan Ukrainalle
Tilanne Ukrainan taistelukentällä on kriittinen – vaikkakaan ei vielä lopullinen. Yhdysvaltojen tuki ollut merkittävä tekijä. Tilanne vaatii EU:lta pitkän aikavälin sitoumuksia ja suunnitelmia.

Jäsenmaiden keskustelussa avattiin kahden- ja monenvälisiä tukialoitteita Ukrainalle. Yleinen viesti oli, että vaikka paljon on tehty, niin riittävästi ei vielä. Monet jäsenmaat asettivat Unkarille painetta sen blokkauksesta koskien Euroopan rauhanrahasto -päätöksiä.

Suomi antoi tukensa Ukrainan tukemiselle jatkossakin, kertoi suunnitelmistaan ja toimitetusta tuesta yleisellä tasolla. EU:n turvallisuussitoumuksista on päästävä sopuun mahdollisimman pian.

Puolustusvalmius

Lounaskeskustelun aiheena oli Euroopan puolustusvalmiuden (defence readiness) vahvistaminen. Keskustelussa korostui eurooppalaisen puolustusteollisuuden vahvistaminen, rahoitus, suorituskyvyt sekä teollisen kapasiteetin kasvattaminen.

EUH/HRVP Borrell kertasi Euroopan puolustusteollisen strategian (EDIS) ja Euroopan puolustusteollisen ohjelman (EDIP) tavoitteita sekä tarvetta vahvemmalle puolustusteollisuuden rahoitukselle, ml. kansalliset puolustusbudjetit.

KOM/Breton korosti, että jäsenvaltioilla on merkittävä rooli ampumatarvikkeiden tuotantokapasiteetin kasvattamisessa ja tuotiin esiin ampumatarvikkeiden tuotantoa tukeva säädös (Act in Support of Ammunition Production, ASAP), jolla tuplattaisiin tuotantokapasiteetti muutaman seuraavan kuukauden aikana.

Jäsenmaiden puheenvuoroissa korostui edessä olevat neuvottelut. Korostettiin, että ohjelmaa tulee vielä työstää, ja puolustusvalmiudessa on otettava huomioon PK-yritysten rooli, yhteistyö Naton kanssa ja puolustusbudjetin riittävä taso. Tämän lisäksi moni jäsenmaa korosti toivetta Euroopan investointipankin vahvemmasta roolista.

Suomi korosti puheenvuorossa tämänhetkisen turvallisuustilanteen vakavuutta ja tarvetta pitkän aikavälin suunnitelmille. Suomi korosti puheenvuorossaan myös siviilialan sekä puolustuksen varautumista. Presidentti Niinistön tuleva raportti varmasti syöttää myös tähän kokonaisuuteen. Suomi korosti myös yhteistyötä Naton kanssa, sotilaallista liikkuvuutta, teollista valmiutta ja resilienssiä sekä teollisen pohjan vahvistamista, jossa pk-yritykset ovat erityisen tärkeitä.

Ajankohtaiset asiat

Keskustelut venyivät, joten ajankohtaiset (EU:n sotilaallinen kriisinhallinta ja Punaisenmeren tilanne) käsiteltiin hyvin nopeasti. Korostettiin Euroopan unionin sotilaalliseen EUNAVFOR ASPIDES -operaation olevan tärkeä. Punainenmeri on logistisesti hyvin oleellinen ja alusten vapaa ja turvallinen kulku tulee varmistaa. EU:n läsnäolo alueella on tärkeää.

Suomen edustajat
Ministeri Häkkänen / PLM
Juha Ottman / EUE
Markku Viitasaari / PLM
Janne Kuusela / PLM
Annina Tikkanen / PLM
Niklas Backlund / PLM
Vilma Maukonen / PLM
Ilmari Uljas / EUE
Anna Oksanen / EUE
Anna Kemppi / VNK